Yhteyshenkilö
Soile Turkulainen
Matkapuhelin
040 5724001
Sähköposti
soile.turkulainen@afry.com
Pvm.
23/01/2025
Projektiviite
101022492-001

Asiakas
Lappeenrannan kaupunki

Lappeenrannan Laihianrannan luontoselvitysten päivitys

1 Johdanto

Lappeenrannan Laihianrannan alueelle on tehty asemakaavoitusta varten luontoselvitys vuonna 2013 (Kuitunen 2013) ja sitä on täydennetty vuonna 2015 (Pöyry Finland Oy 2016). Lisäksi alueen pohjoisreuna sisältyi Myllyniemen alueen luontoselvitykseen vuonna 2020 (AFRY Finland Oy 2021). Selvityksiin sisältyivät kasvillisuus-, pesimälinnusto-, lepakko-, liito-orava- ja viitasammakkoselvitykset. Tässä raportissa on esitetty tarkistuksia ja täydennyksiä vuoden 2016 luontoselvitysraporttiin. Selvityksen teki biologi FM Soile Turkulainen AFRY Finland Oy:stä.

2 Selvitysalue

Selvitysalueena tarkastellaan kaava-aluetta, jonka rajaus on esitetty alla kuvassa (kuva 1). Alueelle aikaisemmin tehdyt luontoselvitykset kattavat yhdessä koko selvitysalueen.

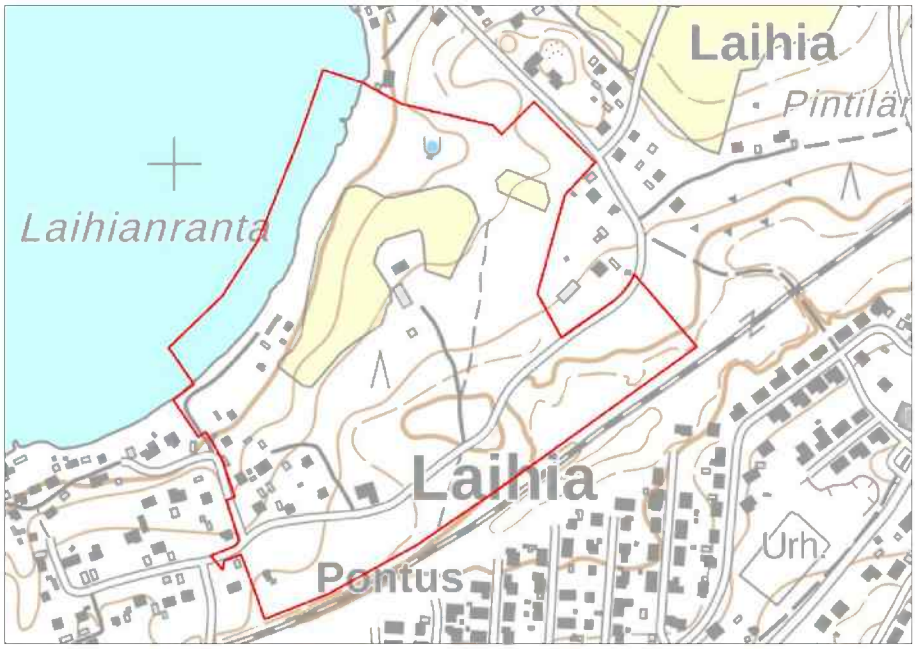

Kuva 1. Kaava-alueen ja selvitysalueen rajaus. Pohjakartta: Maanmittauslaitos 2025.

3 Menetelmät

Selvityksessä tarkistettiin ja täydennettiin tarvittavilta osin vuoden 2016 luontoselvityksen tietoja. Lajeja ja luontotyyppejä koskevat tiedot päivitettiin vastaamaan uusimpia uhanalaisuusarviointeja (Kontula & Raunio 2018, Hyvärinen ym. 2019). Lisäksi tarkistettiin alueelta tallennetut lajihavaintotiedot (Suomen Lajitietokeskus 2024 ja 2025) ja tiedot luonnonsuojelualueista (SYKE 2025). Päivityksessä otettiin huomioon uusi luonnonsuojelulaki (9/2023) ja -asetus (1066/2023) sekä viimeisimmät luontoselvityksiä koskevat ohjeistukset (Nieminen & Ahola

2017, Mäkelä & Salo 2024). Liito-oravan esiintyminen ja luontokohteiden nykytila tarkistettiin maastossa 29.4.2024 ja 18.7.2024. Raportin valokuvat ovat kesän maastokäynniltä.

4 Tulokset

4.1 Yleispiirteet

Vuoden 2016 selvitysraportissa (Pöyry Finland Oy 2016) esitetyt ja osittain vuoden 2013 selvitykseen (Kuitunen 2013) perustuvat tiedot alueen luonnonympäristön yleispiirteistä ja lähialueen huomionarvoisista kohteista eivät ole juuri muuttuneet. Lähimmät luonnonsuojelualueet sijaitsevat yli kolmen kilometrin päässä, eikä lähellä ole luonnonsuojeluun varattuja Metsähallituksen hallinnassa olevia alueita (SYKE 2025). Suomen metsäkeskus (2025) ei ole tehnyt alueella metsälakikohteiden rajauksia.

Joutsenonkankaan pohjavesialueen (tunnus 0517351A) luokka on uudessa pohjavesialueiden luokittelussa 1E (vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen) (SYKE 2025). Se sijaitsee noin 700 metrin päässä selvitysaluerajan koillispuolella. Selvitysalue sijoittuu itäisen Pien-Saimaan ranta-alueelle, jossa uuden valuma-aluejaon mukainen tason 4 tunnus on FI2-04.01.350 (SYKE 2025).

Vuoden 2024 maastokäyntien ja ilmakuvatarkastelun sekä pohjoisreunalle vuonna 2020 tehdyn luontoselvityksen (AFRY Finland Oy 2021) perusteella selvitysalueen kasvillisuus on muuttunut vuosiin 2013 ja 2015 verrattuna vain vähän (kuvat 2 ja 3). Metsät ovat pääosin varttuvia männiköitä (kuva 4) ja entisille pelloille kasvanutta sekapuustoa. Eteläosan rantarinteessä on järeämpää männikköä. Puuston varttuminen näkyy eniten nuoren metsän alueilla keskiosassa, ja myös pienet pellot radan varressa ja pohjoisosassa ovat jo lähes umpeenkasvaneita (kuvat 2 ja 3). Keskiosan pelto on edelleen viljelty. Radan varresta on raivattu äskettäin puustoa, ja sen itäosaan on kasattu valliksi maa-aineksia. Selvitysalueella ei havaittu aikaisemmissa selvityksissä huomionarvoisia kasvilajeja lukuun ottamatta yhteä havaintoa ketoneilikasta, joka on silmälläpidettävä (NT) laji (Hyvärinen ym. 2019). Vuoden 2024 tarkistuksissa ei tehty mainittavia uusia havaintoja. Radan varressa kasvaa paikoin ketomarunaa (kuva 5), joka on useiden uhanalaisten perhosten ravintokasvi.

Kuvat 2 ja 3. Selvitysalue ilmakuvissa vuonna 2014 (vas.) ja vuonna 2024 (oik.).

Selvitysalueen pohjoisosaan on levinnyt laajalle alueelle haitallista vieraslajia jättipalsamia (AFRY Finland Oy 2021), ja sitä kasvoi alueella runsaasti myös kesällä 2024 (kuva 6). Lisäksi jättipalsamia kasvaa selvitysalueen eteläosassa asumattoman pihapiirin alueella, johon on

levinnyt myös pajuangervoa (ei valkopajuangervo, vaan joku muu ryhmän laji tai risteymä). Rannassa kasvaa useissa kohdissa valkokarhunköynnöstä ja radan varressa kanadankoiransilmää. Jättipalsami on säädetty haitalliseksi vieraslajiksi koko EU:n alueella, ja muut edellä mainitut lajit on luokiteltu muiksi haitallisiksi vieraslajeiksi (Vieraslajit.fi 2025).

Kuvat 4 ja 5. Selvitysalueen eteläosan varttuvaa männikköä (vas.) ja ketomarunaa radan varressa (oik.).

Alueen linnusto oli vuonna 2013 melko tavanomaista, eikä siinä todennäköisesti ole tapahtunut suuria muutoksia (Kuitunen 2013). Silloin tehdyssä pesimälinnustoselvityksessä havaituista lajeista viherpeippo on arvioitu viimeisimmässä uhanalaisuusarvioinnissa erittäin uhanalaiseksi (EN) ja harakka, käenpiika, pensaskerttu, punavarpunen ja västäräkki silmälläpidettäviksi (NT) (Hyvärinen ym. 2019).

Lepakoista tehtiin vuonna 2013 vain niukasti havaintoja. Pohjoispuolelle Myllyniemeen vuonna 2020 tehdyssä lepakkoselvityksessä rajattiin muuksi lepakoiden käyttämäksi alueeksi (3. luokan lepakkoalueeksi) radan ja rannan välinen alue Laihianrannantien ja Venerannantien ympäristössä (AFRY Finland Oy 2021). Se ulottuu pieneltä osin selvitysalueen pohjoisosaan (kuva 6). Alueen arvo lepakoille on saattanut vähentyä, sillä Myllyniemen kärjessä on sen jälkeen tehty hakkuu lepakoille tärkeäksi ruokailualueeksi ja siirtymäreitiksi (2. luokan lepakkoalueeksi) luokitellussa metsässä. Toisaalta alueen arvo lepakoille on saattanut siitä huolimatta pysyä ennallaan, ja arvoluokka voidaan pitää samana myös uuden ohjeistuksen mukaan (SLTY 2023).

Selvitysalueella ei havaittu liito-oravia keväällä 2012, 2013 tai 2015 eikä viitasammakoita keväällä 2015 (Pöyry Finland Oy 2016). Pohjoispuolella Myllyniemessä ei havaittu liito-oravia keväällä 2020, eikä selvitysalueella keväällä 2024. Rantametsäkaistaleen alueella kasvaa järeitä tervaleppiä, haapoja ja koivuja (kuva 8), joista ainakin yhdessä tervalepässä on kolo, niin että alue voisi soveltua liito-oravan elinympäristöksi. Se on kuitenkin pienialainen, ja ympäristön metsät ovat mäntyvaltaisia ja huonommin liito-oravalle sopivia. Lähimmät tiedossa olevat liito-oravahavainnot ovat reilun puolen kilometrin päästä lounaasta (Pöyry Finland Oy 2014, Suomen Lajitietokeskus 2025).

Selvitysalueelta ei ole tallennettu Suomen Lajitietokeskukseen huomionarvoisia lajihavaintoja (Suomen Lajitietokeskus 2025). Eteläpuolella Salpausselällä on havaittu kangasvuokkoa, mutta sen kasvupaikkoja ei ole löytynyt selvitysalueelta, ja metsät ovat pääosin liian reheviä. Ympäristöstä on tallennettu muutamia havaintoja valkoselkätikasta, jolle sopivaa elinympäristöä on selvitysalueella lähteikön alueella ja rantametsässä.

4.2 Luontokohteet

Selvitysalueelta on rajattu aikaisemmissa luontoselvityksissä arvokkaana luontokohteena Laihianrannan lähteikkö (Pöyry Finland Oy 2016, AFRY Finland Oy 2021) (kuvat 6 ja 7). Kesän

2024 tarkistuskäynnin perusteella se on ennallaan. Alueella on yksi iso ja useita pieniä lähteitä ja tihkupintoja sekä noroja. Kohde edustaa luontotyyppejä *lähteiköt*, jotka on arvioitu Etelä-Suomessa erittäin uhanalaiseksi (EN) ja koko maassa vaarantuneeksi (VU) luontotyypiksi, sekä *kosteat runsasravinteiset lehdot*, jotka on arvioitu vaarantuneeksi (VU) Etelä-Suomessa ja koko maassa (Kontula & Raunio 2018). Alueella sijaitsee vesilain (2:11 §) suojeltuihin vesiluonto-tyyppeihin kuuluvia lähteitä ja noroja. Luontoselvitysoppaan mukaisessa arvoluokittelussa ne ovat lainsäädännöllä turvattuja (arvoluokan 1) kohteita (Mäkelä & Salo 2024). Kokonaisuutena kohdetta voidaan pitää monimuotoisuutta turvaavana (arvoluokan 3) kohteena. Kohteen arvoa heikentää haitallisen vieraslajin jättipalsamin esiintyminen.

Selvitysalueelle ei sijoitu muita luontokohteita. Pellon ja rannan välistä puustokaistaletta sekä selvitysalueen eteläosan männikkörinnettä voidaan pitää huomionarvoisina puuston takia, ja järeiden lehtipuiden ja mäntyjen säilyttäminen niiden alueilla on suositeltavaa (kuvat 6 ja 8).

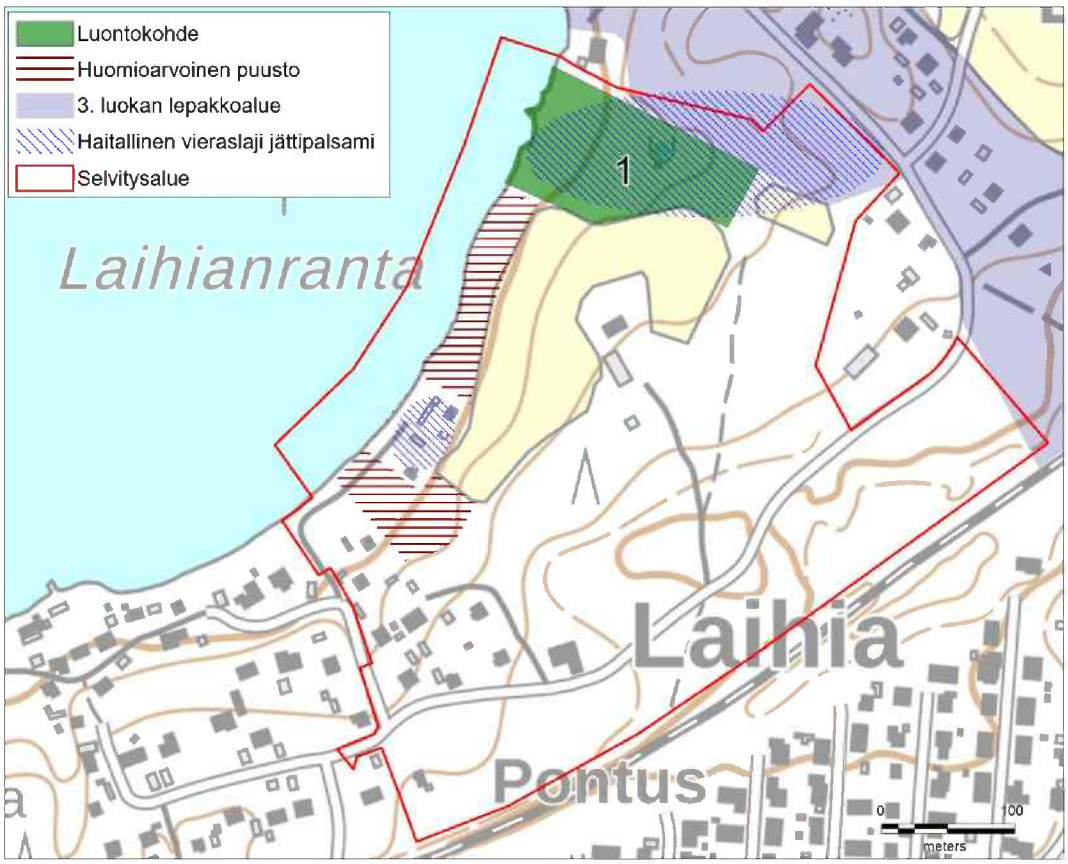

Kuva 6. Luontokohderajaus, huomionarvoisen puuston rajaus, lepakkoalueen rajaus ja jättipalsamin esiintymisalueet.

Kuvat 7 ja 8. Lähteikön aluetta (vas.) ja rantapuuston järeitä haapcja (oik.).

5 Johtopäätökset

Tässä raportissa on päivitetty tarpeellisilta osin aikaisempien luontoselvitysten tietoja. Selvityksen johtopäätökset ovat samanlaisia kuin niissä, eikä maastokäynneillä todettu merkittäviä uusia luontoarvoja. Alueella sijaitsevan lähteikön lähteet ja norot ovat vesilailla (2:11 §) suojeltuja vesiluontotyyppejä, ja sen luontotyypit edustavat uhanalaisiksi arvioituja luontotyyppejä (Kontula & Raunio 2018) luontotyyppejä. Selvitysalueelle ei sijoitu luonnonsuojelulain (64 ja 65 §) suojeltuja luontotyyppejä.

Selvitysalueelta ei ole tiedossa merkittäviä havaintoja uhanalaista lajeista eikä luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeista, eikä niitä tai niille erityisen hyvin sopivia elinympäristöjä havaittu maastokäynneillä. Alueella esiintyy haitallista vieraslajia jättipalsamia, jota tulee pyrkiä torjumaan.

6 Lähteet

AFRY Finland Oy 2021. Myllyniemen luontoselvitys.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.) 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Kuitunen, K. 2013. Lappeenrannan Laihianrannan asemakaavan luontoselvitys 2013.

Maanmittauslaitos 2025. Paikkatietoikkuna ja Karttapaikka (peruskarttarasteri 1/2025). https://kartta.paikkatietoikkuna.fi/ ja https://asiointi.maanmittauslaitos.fi/karttapaikka/. Lisenssi https://www.maanmittauslaitos.fi/avoindata-lisenssi-cc40

Mäkelä, K. & Salo, P. 2024. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023. 374 s.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017. Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Pöyry Finland Oy 2014. Lappeenrannan keskustan itäosan osayleiskaavan luontoselvitys.

Pöyry Finland Oy 2016. Laihianrannan asemakaavan luontoselvitys.

Suomen Lajitietokeskus 2024 ja 2025. Laji.fi-sivuston lajihavainnot sekä aineistopyynnöllä saadut uhanalaisten lajien havainnot 12.2.2024. https://laji.fi/

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry SLTY 2023. Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n suositus lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille. http://www.lepakko.fi/docs/SLTY_lepakkokartoitusohjeet_2012_12.pdf

Suomen metsäkeskus 2025. Erityisen tärkeät elinympäristökuviot -karttapalvelu. https://www.metsakeskus.fi/fi/avoin-metsa-ja-luontotieto

Suomen ympäristökeskus SYKE 2025. Ympäristökarttapalvelu Karpalo, Ympäristötietojärjestelmä Hertta ja ladattavat paikkatietoaineistot. http://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto

Vieraslajit.fi 2025. Vieraslajiportaali. https://vieraslajit.fi/